

POSTANOWIENIE

27 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 27 marca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości C.K.
przeciwko A. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na skutek skargi kasacyjnej A. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 7 września 2023 r., V ACa 2087/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanej odpisu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

[A.T.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 sierpnia 2022 r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda syndyka masy upadłości C.K. umowę sprzedaży nieruchomości gruntowej położonej w W. – [...]

przy ulicy [...], stanowiącej działkę ewidencyjną numer [...] z obrębu [...] o powierzchni [...] m², objętej księgą wieczystą numer [...], zawartą w dniu 6 czerwca 2016 r. przed notariuszem J.J. w W. za repertorium A Nr [...] pomiędzy [...] spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (dalej: S.) a „A.” spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (dalej: „A.”) celem ochrony wierzytelności syndyka masy upadłości C.K. względem P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. (dalej: „S.”) opiewających na kwotę 159 646,19 zł wynikających z orzeczeń wydanych przez Sąd Rejonowy w Gryficach w sprawach o sygnaturach akt szczegółowo opisanych w sentencji i orzekł o kosztach procesu.

Wyrokiem z 7 września 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację pozwanej A. [...] i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwaną.

Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołała się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Jej zdaniem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne wymagające odpowiedzi na pytanie: „Czy wierzytel podjętą próbę określenia bezskuteczności czynności prawnej na podstawie art. 527 k.c., dla wykazania przesłanki niewypłacalności dłużnika ma obowiązek podjęcia się prób egzekucji należności względem wszystkich kolejno podmiotów w ramach, jak w tym przypadku, szeregu czynności prawnych gdzie przedmiotem był składnik majątkowy dłużnika pierwotnego, czy też ma obowiązek wykazania jedynie bezskuteczności egzekucji (niewypłacalności) względem dłużnika pierwotnego jak ma to miejsce w niniejszej sprawie – S. sp. z o.o.? ”.

W ocenie skarżącej dłużnik pierwotny (S.) istotnie stał się niewypłacalny, co jest okolicznością bezsporną, natomiast powód nie wykazał, aby podmiot będący bezpośrednio stroną kwestionowanej pozwem czynności prawnej (S.) także był niewypłacalny.

Powód w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych wymogów. Zagadnienie dotyczące wykładni art. 527 k.c. nie zostało dostatecznie umotywowane. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, nie przeprowadzono analizy orzecznictwa i poglądów doktryny. Argumentacja skarżącej jest ogólnikowa,

jednostronna i ogranicza się do przedstawienia własnego poglądu w opozycji do stanowiska prawnego Sądu drugiej instancji. Nie wykazuje zatem, że w sprawie ujawniło się zagadnienie wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze, którego wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa. Silnie kazuistyczny sposób jego ujęcia wskazuje, że jest ono osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie, sprowadzając się do kwestionowania prawidłowości stosowania przez Sąd Apelacyjny prawa materialnego przytoczonego w podstawach skargi.

Niezależnie od powyższego problem na który wskazuje skarżąca jest sprzeczny z istotą skargi pauliańskiej, w której osoba trzecia, która uzyskała korzyść majątkową kosztem wierzyciela nie jest dłużnikiem osobistym wierzyciela, której niewypłacalność miałby obowiązek wykazywać, a jedynie podmiotem dokonującym z dłużnikiem czynności prawnej, co do której wierzyciel domaga się jej uznania za bezskuteczną względem niego. Rezultatem uwzględnienia skargi pauliańskiej jest zatem możliwość dochodzenia przez wierzyciela zaspokojenia z przedmiotów majątkowych, które wskutek uznania czynności za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika albo do niego nie weszły z pierwszeństwem przed wierzycielami osoby trzeciej (art. 532 k.c.).

Przesłanką uwzględnienia skargi pauliańskiej z oczywistych względów nie jest zatem – jak, wydaje się zakładać skarżąca - niewypłacalność osoby trzeciej. Dotyczy to także sytuacji, gdy osoba trzecia rozporządziła uzyskaną od dłużnika korzyścią. W takiej sytuacji z art. 531 § 2 k.c. wprost wynika, że wierzyciel może wystąpić ze skargą pauliańską bezpośrednio przeciwko osobie, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło i zaskarżyć czynność prawną w której uczestniczyła, jeżeli osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną albo jeżeli rozporządzenie było nieodpłatne (art. 531 § 2 k.c.). Pojęcie osoby, na rzecz której rozporządzenie nastąpiło, obejmuje nie tylko podmiot, który bezpośrednio otrzymał korzyść od osoby trzeciej, ale także następne podmioty, do których korzyść trafiła w drodze kolejnych rozporządzeń, jeżeli transakcje te zostały dokonane w okolicznościach wskazanych w art. 531 § 2 k.c. (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 24 września 2015 r., V CSK 667/14, OSNC

2016, nr 7-8, poz. 94; z 5 lutego 2015 r., V CSK 246/14, niepubl.; i z 12 kwietnia 2012 r., II CSK 448/11, OSNC-ZD 2013, nr D, poz. 69).

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2023, poz. 1964, ze zm.).

Monika Koba

[A.T.]

[a.ł]